

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 21. szám.

Kedd, január 27.

Németülözés Magyarországon.

Nagybecskerek, január 27.

Ki fedezte volna fel ezt a nevezetes világtörténelmi eseményt, ha nem Korn Arthur ur, a mi derék legszűkebb honfitársunk. kit néhány hónappal ezelőtt Wachtl Leó rendőrkapitány távolított el Nagyikinda városából és illetve Magyarországból. A „Grosskikindaer Zeitung“ volt véresszájú szerkesztője azóta künn jár Németországban s ott hol előadásokat rendez a németek elnyomatásáról, melyek igen jól jövedelmeznek, majd könyvet ír a magyarországi németülözésről, mely bizonyára szintén jól jövedelmez.

Kezünkbe véve a könyvet, melynek teljes címe „Die Deutschenverfolgung in Ungarn“, az első, amit megállapíthatunk, az, hogy már a címlapján is hazudik. Korn Arthur még mindig a „Grosskikindaer Zeitung“ szerkesztőjének mondja magát, holott nem az és nem is lehet az. De bizonyára csak azért teszi ezt, hogy következetes maradjon magához, mert a többi 91 oldalon is vagy hazudik, vagy régen ismert és megcáfolt dolgokat mond el.

Magától értetődik, hogy Korn könyvének legnagyobb része az ő sajtó- és egyéb póreivel foglalkozik, melyek kimenetéből levezeti a „németülözést“. Kell-e ezt az állítást Magyarországon és különösen Torontálvármegyében megcáfolni? Hát él-e itt épeszü ember, aki állíthatná, hogy valakinek az volt hátrányára, hogy német az anyanyelve? Avagy lehet-e különösen Torontálban erőszakos magyarosításról beszélni? Erőszakról ott, ahol a német községek egyre-másra állítják fel a magyar internátusokat Szegeden. A hazafias szellemű németeket testvéreinknek tekintjük, ha németül beszélnek is, de a méregkeverőknek, mint Apponyi Albert gróf igen helyesen nevezte el őket, ajtót mutatunk még akkor is, ha magyarul tudnak, amint

hogy Korn Arthur tud, sőt még akkor is, ha a méregkeverő apja vérért ontotta a magyar hazáért, amint megtette Korn Arthur derek édes apja.

Mind Ezeket bölcsen tudja Korn s épen ez teszi ellenszenvenessé mostani működését is, hogy a külföldön terjeszt olyan eszméket, melyek — s ezt hiába vonnánk kétségbe — mégis csak hívőkre talál. De nemcsak a külföldre fordul az ő könyve, hanem biztatja a szerbeket, románokat és tótokat is, hogy ne tőrjék már többé ezt az elnyomatást. S ez az egyetlen pont, melynek olvasásakor ökölbe szorult a kezünk. Elfogott a düh, mert úgy éreztük, hogy itt egy olyan ember lázítja a nemzetiségeket, aki maga is meg van győződve arról, hogy a szerbet, román, meg tótot még kevésbé nyomják el, mint a németet. Ez az ember tehát minden áron elégtelenségét akar szítani mert a zavarosban legjobb halászni.

A müncheni Hofbräukeller törzsasztalánál bizonyára hitelre talál az ilyen szemérmelen hazugság s a negyedik kriginél keményen szidják majd a barbár „madjaren“-t. S idebent is akad ember, ki hozsannával üdvözliz az „érdekes“ könyvet, mert hiszen a közönség egy jó része még mindig azt a könyvet vagy ujságot tartja legérdekesebbnek, mely nemzetek vagy egyesek becsületében gázol.

De Istennek hála, nem ezek az emberek intézik a népek sorsát. Azok a komoly elemek, melyekre vezető szerepet bízunk, nagyon jól tudják a külföldön is, hogy mi egyrészt tiszteletben tartjuk a német kultúrát, melynek annyit köszönünk, másrészt pedig meg nem szegjük a törvényt, mely a nemzetiségek jogait biztosítja. Ezek nem frázisok, hanem tények, melyeket a mindennapi élet éppugy bizonyít és megerősít, mint hazánk politikai, tudományos és társas élete.

S mert a komoly, számottevő emberek, akár a külföldön, akár idebent az

országban, tudják, hogy Magyarország a szabadság hazája, melyben sem hitéért, sem nyelvéért senkit sem üldöznek, azért tesszük le mosolyogva a Korn Arthur könyvét.

Ez a könyv nem árt nekünk komoly emberek szemében s nem tántorítja el derék németjeinket a magyar haza iránti szeretettől. Akármilyen eszméket is igyekezik Korn az ő förmedvényeivel terjeszteni s bármennyire is szeretné az ellenkezőjét: mi azt állítjuk, hogy itt a délvideken nincs német kérdés. Ne is legyen soha.

Szerb szerzetesek a miniszterelnöknél. Szerb szerzetesek küldöttsége járt legutóbb Széll Kálmán miniszterelnöknél, hogy panaszt tegyen a szerb egyházi kongresszus ama határozata ellen, mely a szerb kolostori javakra elrendelte az ellenőrzést. A küldöttség vezetője, Vidiczky György kovili archimadrita, huszonkét gör.-kel szerb kolostor nevében fejtette ki a miniszterelnök előtt, hogy a szerb egyházi kongresszus határozata mily sérelmes a szerb kolostorokra nézve s kéri a miniszterelnököt, találjon valamilyen módot a sérelmes határozat megváltoztatására. Együttal emlékiratot nyújtott a miniszterelnöknek, mely az egész kérdést részletesen ismerteti.

A Kaszinó ülése.

— Saját tudósítónktól. —

A nagybecskereki Kaszinó-társulat tegnap délután a kaszinó helyiségében Fruzat J. L. igazgató elnöklésével választmányi ülést tartott, melynek legfőbb tárgya a Kaszinó közgyűlésének előkészítése volt.

Az ülésen jelen voltak: Dr. Plechl Szilárd, Szerdics alezredes, dr. Grandjean József, Kössler Ferenc, dr. Klein Mór, Alföldy Ede, Knyaskó Lajos, Weiss Izidor, dr. Végh Lajos, dr. Brájer Lajos, dr. Várady Imre, dr. Annau Ernő, dr. Stassik Ferenc, Keresztes Aladár, Szávitcs Sándor.

A választmány először a tagfölvételek ügyét intézte el. Fölvették rendes tagoknak: Klee Sebő megyei tisztviselőt, Reissner Dániel pénzügyőri főbiztost, Deutsch Aladár máv. hivatalnokot, Trifunátz Milán máv. felügyelőt, Perl Mihály tanárt, Balázs Iván megyei aljegyzőt, Balogh Károly nyug. árvaszéki ülnököt, Strusz Szerafin bankfőnököt; jegyzőnek: Bosnyák Dezső osztrák-magyar bank-hivatalnokot, Kollarics Gábor okl. gyógyszerészt, Emánuel Zsiga

A „TORONTÁL“ tárcája.

Talalkozás.

Háromévi felhőtlen boldogság után Valmenséné szívét mélyen megsebezte urának az árulása. Egy csapásra rombadőlt, megsemmisült mindaz, ami szepet, jót és nemeset érzett és gondolt addig. Élete örökre megromlott, azt hitte, hogy fájdalmas sebére el sem viselheti, hamarosan belehal és anélkül, hogy a kérésekre, rábeszélésekre, tanácsokra hallgatott volna, a melyekkel elhalmozták, maga szakította szét házasságának kötelkeit s bár a férje őszinte megbánást mutatott, mánakul ragaszkodott a váláshoz.

Birtokukat, Villemonteaot, a melyben akkor laktak, eladták. Hónapok multak el, majd esztendők követték egymást.

Valmenséné a világtól elvonulva, az apjánál rejtette el fájdalmát és megalázását. Idővel valami bágyadság enyhítette a nagy szenvedést s a rég elmúlt dolognak melanchóliája borult rá. Fájdalmának természete változásnak indult, sajálkozás, megbánás keveredett bele.

Az apja meghalt.

Egymagában, gyermektelenül maradt a világban, elhibázott életének a terhével. Szívében nem élt egyéb, mint a multa való visszaemlékezés, nem gondolt másra, mint a boldogságra, amelyet vagy megőrizni, vagy újra megtalálni nem tudott. November egyik délutánján már nem is birta ki Párisban, ellenálhatatlan hatalom vitte ki Villemonteba. Látni akarta megint azt a helyet s nem bánta, ha azután még gyötrelmesebb szenvedések következnek be.

Rozsdaszínű lombokat lengett a fák a szél

s a lejtőn, amelynek lábához a Szajna mint valami tükör csodálkozott, elérte a villa rácsát s belépve ajtaján, csak indult neki a bolyongásnak.

És lassan, halk léptekkel közeledett a villa bejáratához, mint ahogy sirokhoz megyünk. Ott megállt. Ugy látszott, mintha a ház be lett volna csukva, vagy talán lakatlan is. Beesőgetett. Egy szolgáló jelent meg az ajtóban.

— Ugyan kérem, vajjon megengedné nekem az uraság, hogy a parkot bejárjam? — kérdezte tőle Valmenséné.

A szolgáló meglepetve tartotta tenyerében a pénzdarabot, amelyet ezenközben odacsusztatott a kezébe az idegen hölgy. A néma házra pillantott és a vállát vonogatta, olyanformán, mintha urának a külvilág iránt való teljes közönyösségét akarta volna jelezni. Aztán szeliden, pártfogó arccal mondotta:

— Tessék, parancsoljon, nagyságos asszonyom!

És mutatta az utat a park felé.

Valmenséné pedig eltűnt a fasorok közt.

Az emlékek mint halvány árnyak mentek a nyomában. Előtte voltak hát az utak, amelyek egyúttal bolyongtak, összesimultak kéz a kézzel. Raakadt a forrásra, amelynél nyári délutánokon üldögéltek. Amott bejebb a rózsafák és liliumbokrok, a melyeket olyan gyakran fosztott ki Valmense, hogy neki virágokkal kedveskedjék. Egyszer csak egy fát pillantott meg, amelynek a kergében ott volt bevésve a neve: Lucienne. A szíve mintegy visszhangul sikoltotta rá ebben a pillanatban:

— Georges!

És annyira tisztán látta ekkor magy mellett az urát, hogy az már az érzékek játéka valósá-

gos csodája volt. De hol is van hát? Talán meg is halt már! Félig szinte maga is halott volt.

Sóhajtott és habozva tovább ment.

A változások, a melyeket a természet idézett elé, szentségtörésnek tetszetek neki. És mikor olyan dolgokat pillantott meg, a melyeket annak idején kettesben rendeztek el, keserűség szorította össze a szívét, a miért közönyös változatlanságban maradtak meg és teljes részvétlenséggel szemben, amely rajta megese.

Észrevétlenül támadt fel benne egy új vágy. A tájképnek a reménytelensége olyan jól megegyezett az ő bánatával, a parknak a szomorúsága nagyon hasonlított az övéhez. Arról kezdett álmodozni ott az enyészet közepette, nem volna-e jó örökre eltemetkezni azon a helyen, hogy ott fejezze be sivár életét.

Az egyetlen öröm, ami reá várakozik, csak az állandóan felújított szenvedés lehet, amelybe mint valami mámorba akart elmerülni.

Hirtelen fölemelte lehajtott fejét. Meg fogja szerezni a birtokot. Olyan árt fog kínálni érte a birtokosának, hogy semmi esetre sem utasíthatja majd vissza ajánlatát.

Visszament a villa bejáratához. A szolgáló már várt ott rá.

Nem adná el talán az ura ezt a birtokot? — kérdezte tőle Valmenséné.

— Nem tudom, — felelt a szolgáló.

Majd hozzátette:

— Az uram különben ithon van. Ha a nagyságos asszony talán beszélni akarna vele? ... — Vezessen kérem hozzá.

A hűvös néma ház, a mely kihaltnak látszott, csaknem kolostori elhagyottságban meredt a magasba.

Valmenséné szíve hevesen dobogott. Izgatott-

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggel 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádifürdő egész nap nyitva marad.

Félévi vizsgák a közg. tanfolyamon.

Tegnap kezdődtek a közigazgatási tanfolyam hallgatóinak első félévi vizsgái a polgári iskola rajztermében dr. Végh Lajos elnökiésével. A tegnapi vizsgán, melyen dr. Dellimanics Lajos főispán is jelen volt, a községi igazgatásból vizsgáztak a hallgatók összesen 67-en, még pedig igen jó eredménnyel, ami fölött a főispán teljes megelégedését fejezte ki. A vizsgák egész héten folynak, mindennap délután a polgári iskola rajztermében. Itt említjük meg, hogy a képesítő pótvizsgákat február 16. és 17-én tartják meg.

A megyés püspök pásztorlevele.

A Csanád-egyházmegye püspöki irodája most küldi szét Dessesffy Sándor püspök második pásztorlevelét, mely első helyen közli XIII. Leó pápa válaszát a bibornokoknak hozzá intézett karácsonyi és újévi üdvözlétre. Ezután egyházi rendeleteket hoz és a plébánosi vizsgák napját május 5-re, valamint november 5-re tűzi ki. A körlevél ezenkívül több pályázatot közöl ösztöndíjakra.

A kaszinó közgyűlése. A nagybecskereki kaszinótársulat tegnapi választmányi ülésében február 9-ikére tűzte ki a rendes évi közgyűlést. A közgyűlést ez évben is este 6 órakor tartják meg, utána pedig társas-vacsora lesz.

Köszönöt. A nagybecskereki takarékpénztár tekintetes igazgatósága együletünk 50 koronányi kegyes adománnyal részesített miltóztatott, melyért hálás köszönetet mond az izrael. nögyelet elnöksége.

Bukaresti magyarok kérése. A bukaresti magyarok Szent István-kerületének dalosztálya a következő kérést intézte Nagybecskerek város tanácsához:

Tekintetes városi tanács!

Mély tisztelettel alólított vagyunk bátrak az alábbi kérésünk meghallgatásáért és becses pártfogásáért eszedezni. Büszkeség és önhietség nélkül emlíjük fel előzetesen, miszerint a közművelődés terén mily fáradhatatlanul s mily odaadással működik évek óta dalosztályunk, hogy a magyar hazának itt az idegenben magyar ifjainkat, ha nem is egészben, de részben megmenthessük s hogy ezen közművelődésre mily nagy szükség van, panasz nélkül adjuk elő a következőket: Bukarestben a mai napig egy névleg magyar-német közös iskola áll fenn, azonban magyar tanító mindezt ideig szintén csak névleg van, mert a magyar nyelv tanítását egy már csaknem 70 éves kántortanító végzi a fennálló 6-osztályu túltömött iskolában s ez is alap hiányában díjmentesen teljesíti, egyedül magyar érzelmétől ösztönözötve. Látható tehát, mily szükséges dalosztályunk közreműködése, hogy az iskolából kikerült s mesterséget tanulni kényszerült s csaknem elrománosodni kénytelen magyar ifjainkban felolvasások, szavatok és színelőadások által a magyar érzelmeket ébrentartsuk s őket szeretett magyar hazánknak megmentsük. Az imént előadott farszto munka azonban anyagi áldozatokkal is jár s miután dalosztályunk minden tagja iparos s a folytoni költségek s az itt beállt pénz- és munkahiány miatt majdnem a végkimerülés pontjához értünk s miután anyagi segélyt mindeztideig sehonnán nem kaptunk, pénztárunk is annyira megürült, hogy dalosztályunk még arra sem képes, hogy magának egy nemzeti zászlót szerezessen, hogy ez alá gyűjtve testvéreinket, legalább addig, míg a pénzügyi viszonyok javulnak, bátrabban haladhassunk kitűzött célunk felé. Tekintetbe véve a felsorolt indokokat s tekintetbe véve azt, miszerint itteni hazánkfiai minket az itteni viszonyok szerint segíyezni képtelenek, miután pedig tudjuk, hogy a városi tanács a költségvetésbe kisebb-nagyobb ö-szegeket elő szokott irányozni, kérjük tehát a tekintetes városi tanácsot, hogy ez alából részünkre egy kis összeget kiutalványozni s azt az egyesületünk címére elküldeni sziveskedjék. Bizva a tek. városi tanács jóindulatába, maradtunk hazafias üdvözléttel, a bukaresti Szent-István kir. egyesület „Dalosztálya“.

Esik az eső. Az ideai időjárásnál szélséesebbet régen produkált már a böles természet. A téli hónapokban volt részünk a legzordonabb télben, komor ősi napokban és verőfényes, balzsamos tavaszban, még pedig úgy, hogy minden átmenet nélkül ebrendünk a zordon télidőből a tavaszra, a tavaszi verőfényből szibériai hidegre, viszont ebből lucskos, csatakos őszre. Ma délelőtt is az a meglepetés ért bennünket

máv. hivatalnokot, Sziegler Andor máv. hivatalnokot, Beck Béla máv. szertárfőnököt.

Ezután áttért a választmány a zárszámadási költségvetés megállapítására.

A zárszámadás a következő tételeket tünteti föl:

Bevétel:	
Pénzmaradvány	290.80
Tagdíjak 1902.	3356.—
Hátralékos tagdíjak	334.—
Jegyvényesek díja	613.—
Kültagok díja	48.—
Kártyapénz	2063.10
Teremdíj	800.—
Pince- és tekeasztal-bér	2100.—
Ujságok eladása	155.78
Különféle	182.—
Váltó-kölcsön	1600.—
Összesen	11542.68

Kiadások:	
Házbér	1840.60
Szolgák fizetése	1320.—
Hirlapokra	1086.10
Könyvtára	710.20
Fűtésre	1152.20
Világításra	1027.60
Kártyaberzserzésre	512.28
Telefon	60.—
Irodaátalány	240.—
Váltótartozásra	823.60
Tekeasztal vételre	438.30
Különfélekre	1397.23
Egyenleg mint pénzmaradvány	934.57
Összesen	11542.68

Az 1903-ra előirányzott költségvetés a következő:

Szükséglet:	
Házbérre	1240.40
Szolgák fizetése	1320.—
Hirlapokra	1100.—
Könyvtára	1000.—
Fűtésre	700.—
Világításra	1000.—
Kártyaberzserzésre	500.—
Távbeszélőre	60.—
Irodaátalányra	240.—
Váltótartozásra	1200.—
Tekeasztalvételre	204.—
Különfélekre	1523.17
Összesen	10087.57

Fedezet:	
Pénzmaradvány	934.57
Tagdíjak	3300.—
Hátralékos tagdíjak	400.—
Jegyvényesek díja	600.—
Kültagok díja	48.—
Kártyapénz	1800.—
Teremdíj	700.—
Pince- és tekeasztal-bér	2100.—
Ujságok eladásából	150.—
Különféle	55.—
Összesen	10087.57

Végül a rendes évi közgyűlést február 9-ikére tűzték ki. (L. híreket.)
Jegyzőkönyvitelesítők: dr. Stassik Ferenc és dr. Grandjean József.

sága nőttön-nőtt, minél beljebb jutott a házba. Ámbár leszallt már a szürkület, a homályban is úgy tetszett neki, hogy a szalon, a melybe belépett, hasonlít a régihez. Kimondhatatlan érzések rohanták meg, majdnem elájult tőlük. Mikor az ajtó megnyílt, ijedten rezzent össze.

Egy férfi jött be.
— Uram — kezdte Valmenséné — ön ennek a villának a tulajdonosa?
— Igen, asszonyom.

Az esti homályban egymásra emelték pillantásukat. Egy lépést tettek egymás fele s akkor a hunyó világosságnak utolsó sugara megvilágította arcukat. Egyszerre sikoltottak fel:

— Georges!
— Lucienne!

A férfi ösztönszerűen széttárta a karját, az asszony azonban visszahökkent.

— Te! — mondotta remegve. — Te . . . itt! . . .

— Vártalak — felelte Georges.
Hallgattak. Lucienne erőtlően hanyatlott egy székre és a tenyerébe ejtette arcát. Georges áhitattal hullott térdre előtte. Egy vakítóan fényes boldogság gondolata úgy surrant be a szívébe, mint valami álom, a mely minden pillanatban elszökhetik. Érezték, hogy mindig szereték és mindig keresték, és végre megtalálták egymást, hogy soha többé el se váljanak. Lucienne lassankint megmutatta kissé öregedő arcát, majd megpillantotta Georges deresedő halántékát az ablakból beszűrődő világosságban. Végtelen meghatottságot érzett és gyöngédség ömlött el a szívében. És mindkét kezét odanyujtva Georgesnak, így szólt hozzá egyszerűen:

— Vártál . . . én még eljöttem! . . .

Jean Reibrach.

több heti didergés után, hogy esik az eső. Igaz ugyan, hogy a szegedi „Meteor“ jóslása után némileg elkészülhettünk az idő enyhülésére, de közismeretes, hogy az idő rendszeren megcsufolja a legjobbnak ismert időjóst is s azért állandó kétkedéssel fogadjuk az időjósok jelzéseit. Most azonban nem volt csufolóddó kedvében az idő s igazat adott a „Meteor“-nak, mint különben már igen sokszor, — sőt némileg még Falb professzornak is, aki makacsul hirdette heteken át az esőt. Mert im, ma megenyhült az idő és szakad ránk az eső. Jobb szeretőnk ugyan, hogy ha az eső helyett a napon sütkérezhetnénk, de elvégre az iránt is köszönettel lehetünk, ha a rossz helyett némileg jobban lehet részünk s meggémberegett tagjaink legalább néhány napra fölmelegednek, hogy ujult erővel fogadhassuk — az újabb telet.

Szerkesztőváltozás. A „Törökkanizsa és Vidéke“ című újságnál Schlinger József fő-szerkesztő mellé felelős szerkesztőül dr. Hódy Antal lépett be; egyuttal Sznopek János, a lap eddigi segédszerkesztője, egyéb elfoglaltsága miatt megvált a laptól.

A munkás jutalma. Mint lapunknak írják, szép ünnepély folyt le vasárnap délután Magyar-Padé községében. Ekkor adta át ugyanis Telecsky Kristóf a nagykirándi járás szeretett főszolgabirája a községében nagy számban megjelent közönség előtt buzdító, szép beszéd kíséretében Dukai Antal 76 éves magyar-padéi mezőgazdasági munkásnak a földművelésügyi miniszter által neki a hosszas és becsületes szolgálataért adományozott 100 koronát és díszoklevelet. Megható volt, a midőn az öreg munkásember könyves és hálás szavakkal átvette a megérdemelt adományt. Az adomány átadása után a közönség Darányit éltetve fölkerete a főszolgabirót, hogy menessen egy köszönő táviratot a miniszterhez, amit a főszolgabiró készséggel teljesített. Még Fonyó István plébános méltatta szép beszédében dr. Dellimanics Lajos főispán és Telecsky Kristóf járási főszolgabirónak a szegény munkásemberek iránt táplált jóindulatait s ezzel az ünnepély véget ért.

Agyonlőtt kereskedő. Véres eset híret kapjuk Écskáról. Egy ottani éjjeli őr agyonlőtt egy kereskedőt s azután maga ellen fordította a fegyvert. Mint lapunknak jelentik, a dolog úgy történt, hogy az écskai vendéglőben Schweitzer Ádám odavaló kereskedő szóvaltásba elegyedett tegnap este Bukuj Nikolaj écskai éjjeli őrel. A szóváltás egyre hevesebb lett s az éjjeli őr annyira feldühödött, hogy fegyverével rálőtt a kereskedőre. A golyó olyan szerencsétlenül érte Schweitzer Ádámot, hogy menten összeesett s rövid idő múlva kiszenvedett. A gyilkos éjjeli őr véres tette után hazaszaladt s fegyverével magára lőtt. A golyó azonban őt nem találta veszedelmesen s csak könnyebb sebet ejtett rajta. A hatóság azonnal megindította a vizsgálatot.

Pancsova téli kikötője. Mint Pancsováról jelentik, befejezett tény, hogy a magyar állam Pancsova téli kikötőjét állami kezelésbe veszi. Az állam ép jókor jó segítségére megint a városnak, mert a téli kikötő már eliszaposodott s benne szigetcskékké keletkeztek. Az állam kezelésében a kikötőből bizonyára lesz kikötő, a hajók számára kényelmes és biztos téli pihenő. Ebben az ügyben Darányi miniszteren kívül tevékeny része van Daniél Ernő bárónak és B. Zákó Milán főispánnak.

A villammű gépe. Beck Gyula a városi villammű vezetője beadványt intézett a városhoz, melyben kifejti, hogy a villammű gépe már sem gazdasági szempontból, sem pedig az üzembiztonság szempontjából nem felel meg kellőképpen rendeltetésének, amiért is egy ökonomikusabb gép felállítása volna szükséges. Kéri a villammű vezetője a tanácsot, hatalmazza föl, hogy egyelőre egyes gépgyárosoktól egy új gépre vonatkozólag információkat szerezhessen be.

A törökbecsei polgári olvasókör közgyűlése. A törökbecsei polgári olvasókör, melynek ez idő szerint 148 tagja van, f. hó 25-én tartotta tisztújító közgyűlését. Elnökké: Simony Istvánt, alelnökké: Szücs Istvánt, jegyzővé: Halmos Ernőt, pénztárnokká: Szokola Andrást, ellenőrré: ifj. Sebestyén Pált és könyvtárnokká: Kaszás Sándort választották meg egyhangulag. Választmányi tagok lettek: Gaal Antal, Halmos Lajos, Heinstein Nándor, Juhász János, Kiszélti Lázár, Kovács Lipót, Mijavetz Tamás, Mavrak Fülöp, Pálkás Zsigmond, Szokola Mihály, Weliacha Antal és Zódi Ilés. Pótagok: Luxeder György, Mavrak János, Nagy Sándor és Zvekány Tamás. Kellemes meglepetést okozott és nagy lelkesedésre ragadta a közgyűlés nagyszámu tagjait a jegyzővé megválasztott Halmos Ernő állami tanítónak abbéli kijelentése, hogy a jegyzői teendőkért megszavazott évi 100 korona tiszteletdíját

a szegény iskolásgyermek téli felruházására adományozza, mi végből ezen összeget mindenkor az állami iskolai gondnokság rendelkezésére bocsátja.

Hamis megrendelés. Nem az első eset, hogy Fendler Mihály nagybecskereki lakos viselt dolgairól írunk. Legutóbb augusztusban azért gyűlt meg a baja a rendőrséggel, mert a buzapiacon hét embert megszurkált s még ezt az ügyét be sem fejezték, már újabb büne foglalkoztatja a rendőrséget. Fendler Mihály apósa kereskedő Ó-Lécen, amit Fendler most már másodszor használt föl csalásra. A minap ugyanis elment özv. Guttmanné boltjába és ott egy írást mutatott elő apósának megrendeléseiről. Özv. Guttmanné kiadta a körülbelül 200 korona értékű árut, de aznap mindjárt kisült, hogy Fendler a megrendelést hamisította s miután az árut átvette, ágyasával együtt megszökött. A rendőrség most nyomozza Fendlert.

Az utcai személtörök. Általános a panasza, hogy a város egyes utcáiban a cselédek a személtörést és más piszkot az utcára hordják a házak elé, ahol a személtörést megrohadsz a levegőt megfertőzted. Végre most a rendőrség is megsokallta ezt a köztisztaság és közegészség ellen való rendtelenséget s szigorú pénzbüntetést terhe alatt megtiltja a személtörést és piszkot az utcára hordását. A rendőrség erélyes fellépését mindjárt hathatós büntetésekkel tetten komolylyá és eddig tíz rendtelenedőt büntetett meg.

Játék a fegyverrel. Székula Pál tamásfalvi lakosnak bérese f. hó 16-án vadászni ment barátjával, midőn a vadászatról délután hazaértek, töltött puskáikat az udvaron levő kocsin hagyták és a konyhába tértek melegedni. Ez alatt Székula Pálnak 13 éves kis fia iskolatársával, a 12 éves Virág Gézával az udvarba érkezett s vele egyenesen a kocsin ment átkutatni, vajjon hány nyulat hoztak haza a vadászok, de nyul helyett a puskákra akadtak. A gyermekek nem gondolva arra, hogy a fegyverek töltve vannak, azokat a kocsiról levették s vállra aggatva az udvaron játszadoztak, miközben egymást célba vették. A játék egyszerre szomorú fordulatot vett. Virág Géza ugyanis célba vett pajtására a fegyvert rástűtötte, mire az szívére találva, holtan rogyott össze.

Mulatság. A bégaszentgyörgyi társaskör február hó 1-én saját helyiségeiben, könyvtára javára, zártkörű táncvigalmat rendez. Belépődíj: Személyenként 1 kor. 60 fillér, családjegy 4 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogadják. Kezdeté 8 órakor.

Betörő leány. A napokban betörték Vujá Szilárd jezvini lakos lakásába, honnan több száz korona készpénzt és egyéb értékeket loptak el. A csendőrség nyomozást indított s általános meglepetésre kiderítette, hogy a betörő senki más, mint Vujanak Éva nevű leánya. A betörő leány a lopott holmit Bancsu János házában rejtette el. A leányt letartóztatták, egyúttal Bancsu ellen is orgazdaság miatt megindították a vizsgálatot.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

I.

A képviselőház ülése január 27-én.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 27.

A képviselőház mai ülésén folytatta a katonai javaslatok tárgyalását. A mai vita során először Solyóssy báró beszélt, aki a javaslatok mellett érvelt hatóságos beszédben, utána pedig Holló Lajos szólalt föl, aki a javaslatok ellen beszélt.

II.

A főrendiház ülése január 27-én.

A főrendiház ma délelőtt ülést tartott, a melyen folytatta az utlevélügyről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A javaslat kiencedik szakaszánál, mely az utleveleknek horvát-francia nyelven való kiállítására vonatkozik, Prónay Dezső báró és Bánffy Dezső báró módosítást adtak be, hogy az utlevelek kiállítása magyar-francia nyelven történjék.

Eszterházy gróf szintén módosítást nyújt be, hogy az utlevelek horvát-magyar-francia nyelven állíttassanak ki.

Széll Kálmán miniszterelnök kifejti, hogy a sovinizmusnak respektálni kell a törvényt, amely autonóm végrehajtást biztosít Horvátországnak.

Ezután szavazásra került a dolog, melynek az volt az eredménye, hogy úgy Bánffy-Prónay, mint Eszterházy módosítását elvetették.

Végül a törvényjavaslatot a főrendiház részleteiben is elfogadta.

A költségvetés.

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután fél 6 órakor ülést tart, a melyen folytatja a pénzügyi költségvetés tárgyalását.

A nagymartoni választás.

Budapest, január 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Sopronból táviratozzák, a nagymartoni kerületben ma volt a képviselőválasztás, melyen egyhangulag Bauer Mihályt választották meg szabad-elpárti programmal.

Bartha Miklós sajtópöre

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti törvényszék ma tárgyalta Bartha Miklós sajtópörét, melyet Zsoldos László hírlapíró ellen indított, aki azt írta Bartháról, hogy azért nem támadja Széll Kálmánt, mert 80.000 forintot kapott tőle. A mai tárgyaláson Zsoldos László azt mondja, hogy azért írta a cikket, hogy Barthának alkalma legyen magát tisztázni a vádak alól. Bartha Miklós azt mondja, hogy ő a jót, bárkitől származzék is, dicsérte, Széll Kálmán hazafias eszméit is, a miért ő pénzt nem kapott. Kéri a bizonyítás megengedését, hogy ez a vád alaptalan rágalom. A törvényszék elrendeli a bizonyítást. A bizonyítási eljárás során a Leszámitoló bank igazgatója és hat tisztviselője arra a vádra vonatkozólag, hogy Bartha Széll Kálmán közbenjárására a banktól 80.000 forintot kapott volna, azt vallják, hogy Bartha az intézetnél az adások jegyzékében nem szerepel.

Legérdekesebb mozzanata volt a tárgyalásnak Széll Kálmán miniszterelnök kihallgatása, a kit a bíróság tanúnak beidézték. A miniszterelnök 3 órakor érkezett meg a tárgyalási terembe. Zsoldos ügyvédje azt kérde, hogy van-e Széll Kálmánnak meghatalmazása a királytól tanuvallomásra. Visontai Soma, Bartha Miklós ügyvédje azt mondja, hogy csak államügyekben van szükség királyi engedélyre.

Az elnök kérde Széll Kálmántól, hogy kapott-e tőle valamikor Bartha pénzt, segítséget vagy támogatást.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy soha. Arra az egvre emlékszik, mikor még a Leszámitoló banknak az elnöke volt, 1896-ban, akkor benyújtott Bartha egy váltót a bankhoz. Egyebet nem tud.

Elnök: Nagyméltóságod ekkor már miniszterelnök volt?

Széll Kálmán: Eszem ágában sem volt, hála Istennek. (Derűltség.)

Ezután Széll Kálmán miniszterelnök, miután vallomására megesküdött, távozott.

Visontai Soma kéri Bánffy nyilatkozatának felolvasását, ami után a bizonyítási eljárás véget ért. Késő délután megkezdődtek a perbeszédok.

A „Neue Freie Presse” ügye.

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szabadelpárti tagjai közül tegnap 70-en egy ívet irtak alá, melyben Singer Zsigmondnak, a „Neue Freie Presse” budapesti levelezőjének, ki a szabadelpárti klubjának a tagja, a klubból való kigolyozását indítványozzák. Singer Zsigmond erre bejelentette kilépését a klubból.

A tél.

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint az idő egész Közép-Európában megenyhült s Észak-Oroszország kivételével a hőmérő mindenütt a 0 fölé emelkedett. Magyarországon az erdélyi részek kivételével szintén megenyhült az idő.

Működő vulkán.

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából jelentik, a lipari szigeten levő Stromboli vulkán, mely tegnapelőtt kitört, tegnap is hevesen működött. A vulkán folyton szórja az izzó hamut, mely a környéket messze elborítja. A vulkán működése a közeli lakosságot nagy rémülettel tölti el.

Határidő-üzlet.

Budapest, január 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak részben emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.64—7.65
Rozs áprilisra	6.63—6.64
Tengeri (májusra)	5.83—5.84
Tengeri (júliusra)	5.95—5.96
Zab (áprilisra)	6.11—6.13

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A megrágalmazott megyei árvászek. Bravetz Józsefné czegeledi lakosnő örökösödés után Torontálmegyében kisebb földbirtokhoz jutott, amiért is összekötetésbe került Torontálmegyei árvászekével. Bravetzné az árvászek eljárásával nem volt megelégedve, annyira, hogy mindenféle rágalommal illette, sőt a belügyminiszternél is megvádolta. A vádakról természetesen kiderült, hogy azok rágalmak, miért is Bravetzné rágalmazás miatt a bíróság elé került. A mai tárgyaláson, melyen elnök dr. Polgár Sándor, szavazó bírák Kövér Lajos, Illiczyk Mihály, az ügyész pedig dr. Wiedorn Adolf volt, a vádlottnő beismerte, hogy a rágalmozó beadvány az ő megbízásából iratolt s hogy a rágalmakat felindulásában hordta össze. A bíróság ennek alapján Bravetz Józsefnét nyilvános rágalmozásért 30 korona fő-, 10 korona mellékbüntetésre, nemfizetés esetében négy napi elzárásra ítélte, köteles azonban az összes költségeket megfizetni. Az ügyész az ítéletben megnyugodott, Bravetzné azonban felebbezett.

§ A szegedi kincstári ügyészség 100.000 koronás pöre. Igen érdekes pört folytat a szegedi kincstári ügyészség Ó-Bessenyő község ellen. A pör tárgyát 100.000 korona értékű tehető szőlődezsma váltáság képezi. Régen telepített nagy területek után követeli a kincstár az 1868-ik év előtti váltáságot. A pör eldöntésére választott bíróságot küldtek ki és ebben a szegedi kincstári ügyészség részéről mint választott bíró Pisztor Egon dr. szegedi ügyvéd szerepel.

Nyilttér.*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1897. júl. 3-án.

Kalodont

nékülözhetetlen
fogtisztító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvívek nem elégségesek. A foghúson mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban oly frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

68/1—5.1

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1902. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Panesováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 50 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalhalva—Panesova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

A katalinfalvai községi takarékpénztár mint egyéni cég 1902. évi zárszámadása.

Vagyon.		Zármerleg-számla.				Teher.	
		kor.	fill.			kor.	fill.
45	Készpénz	1552	71	32	Alaptőke	80000	—
44	Váltó-tárca	171241	—	33	Tartalékalap	3403	60
43	Ingatlanok	8000	—	48	Betétek	89716	50
41	Adósságok	4708	01	47	Visszszámítás	6400	—
49	Giro-számla	216	40	51	Átmeneti kamatok	1171	48
				34	Tiszta nyereség	5023	54
		185718	12			185718	12

Veszteség.		Nyereség- és veszteség-számla.				Nyereség.	
		kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
45	Költség-számla:						
	Adók és illetékek	729	15				
	Községi pótdó	287	50				
	Megyei utadó	28	38				
	Takarékbetéti adó	461	92				
	Posta és egyéb	248	74				
	Könyvelő	800	—				
38	Takarékbetéti kamatok			2555	69		
39	Visszszámítási kamatok			4619	14		
34	Tiszta nyereség			745	39		
				5026	54		
				12946	76		

Katalinfalván, 1902. évi december hó 31-én.

Azigazgatóság:

A könyvelésért: **Schleich Miklós.** **Kekes N.** igazgató. **Kollinger János,** pénztárnok. **Weisz Fülöp.** **Stumpf Mihály.**
Schütz Mátyás. **Mausz György.** **Hettrich Mátyás.** **Schütz János.** **Globusóhöz Peter.** **Schütz Péter.** **Rasimus Péter.**

Ezen zármerleg-számla, nyereség- és veszteség-számla az üzleti könyvekkel összehasonlítván, mindenben egyezőnek és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Pessina Ede. **Winter Fülöp.** **Weisz Sebestyén** **Pretz József** (91-11)

Tamisácz szabályozó- és belvízvezető társulat.

40/1903. szám. 93-11

Meghívó

a Párdányban 1903. évi február hó 16-án délelőtt 10 órakor a Tamisácz szabályozó és belvízvezető társulat által tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

TÁRGY:

1. A nm. földmiv. ügyi magy. kir. miniszteriumnak 81065/V-1. szám alatt kelt rendeletének tárgyalása, valamint 5 választmányi és 3 nyugdíjválasztmányi tagnak megválasztása.

Párdány, 1903. évi január hó 26-án.

Petrikovics Róbert
igazgató.

Az alapszabályok 8. §-ának rendelkezése szerint van szerencsém a községi eljárásokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 8. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi eljárás által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csak az van jogosítva, akinek ártérbirtoka 50 kat. holdat tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról a választott megbízott vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi eljárás fogja-e a társulati alapszabályok 8. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítás céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

Párdány, 1903. évi január hó 26-án.

Petrikovics Róbert
igazgató.

42545. 1902. Magyar kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

Léva állomás felvételi épületének átalakítása és bővítésével kapcsolatos munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alólírott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében, Teréz-körút 62. szám I. emelet és a lévai osztálymérnökségnél (Kálmán-utca 2. sz.) a hivatalos órák alatt megszerezhetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok folyó évi február hó 10-ik napjának déli 12 óráig általános osztályunknál, (Teréz-körút 62. szám I. emelet 6 ajtó szám alatt) nyújtandók be alábbi fel-

irattal „Ajánl Léva állomás felvételi épületének átalakítására és bővítésére.”

Bánatpénz fejében egységesebb févi február hó 7-én déli 12 óráig 1900 kor., azaz egyezerkilencszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapesti gyűjtő-pénztárunknál (Teréz-körút 62. földszint) lefizetendő. Az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén tízenegynapnál nem regibb árfolyam szerinti, de névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el. A letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot fentartjuk magunknak.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Torontálvárméye Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

9481. szám. 1902. 89-3.2

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Kis-Zombor községében megüresedett 800 kor. törzsfizetés és 120 korona lakbérrel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket f. évi február hó 5-ig annál inkább küldjék nekem be, mert a későbbben érkező kérvényeket nem veszem figyelembe.

Nagyszentmiklós, 1903. január hó 22.

Hadfy,
főszolgabíró.

Meghívó.

A „Nagybecskereki Kaszinó-társulat” 1903. évi február hó 9-én este 6 órakor a Kaszinó nagytermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a társulat tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatói jelentés 1902. évről.
2. Az 1902. évi számadás bemutatása.
3. A számvizsgáló-bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvény megadása.
4. A könyvtárnok jelentése.
5. A tisztikar és választmány megválasztása.
6. A számvizsgáló-bizottság választása.
7. A vigalmi bizottság választása.
8. A könyvtári bizottság választása.
9. Az 1903. évi költségvetés megállapítása.
10. Esetleges indítványok.

Szávits Sándor,
társulati jegyző.

Franz J. L.,
társulati igazgató.

Kivonat az alapszabályokból: 14. § A közgyűlésen csak azon tagok bírnak szavazati joggal, kik tagsági díjajukkal hátralékban nincsenek. 92-1.1

Nyomdásztanulónak

jó házból való fiu felvetetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 27-x.8

Elsőrendű tűzifa.

Valódi porosz

SZALON KÖSZÉN

a Wildensteinegen-Richterhof-féle bányákból.

Legjobb faszén.

Kaphatók:

KURLÄNDER IMRE

fakereskedőnél

a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.

Továbbá a Fátalepen, Korona-utca 585/II. — Telefon 35. sz.

7-13.11

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.